

Національна академія
педагогічних наук України

Інститут педагогіки
НАПН України

Т. Г. Назаренко,
О. С. Нехомяж

ВСЕСВІТНЯ СПАДЩИНА ЮНЕСКО

Навчальна програма

Київ
Педагогічна думка
2020

УДК 373.5.091.214:91](0.034.44)

Н 19

«Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах»

Лист за №22.1/12-Г-437 від 27.06.2018 р. МОН України

Рекомендовано до друку вченою радою

Інституту педагогіки НАПН України

(протокол №7 від 30 травня 2019 р.)

Рецензенти:

Н. В. Шиліна, вчитель географії та економіки гімназії №283 І—ІІІ ступеня Деснянського району міста Києва, кандидат педагогічних наук;

І. В. Іванова, вчитель-методист Києво-Могилянського колегіуму м. Києва

Н 19 Всесвітня спадщина ЮНЕСКО/[Електронне видання]: навчальна програма/ Назаренко Т. Г., Нехомяж О. С. — Київ: Педагогічна думка, 2020 — 15 с.

ISBN 978-966-644-543-1

Курс за вибором «Всесвітня спадщина ЮНЕСКО» спрямовано на формування виховного потенціалу, почуття патріотизму та екологічної культури. Одним із найважливіших компонентів формування комплексних географічних (країнознавчих) знань є унікальні природні та історичні об'єкти, що входять до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Підготовлено за результатами наукових досліджень в Інституті педагогіки НАПН України у 2018—2020 рр.

УДК 373.5.091.214:91](0.034.44)

ISBN 978-966-644-543-1

© Інститут педагогіки, 2020

© Назаренко Т. Г.,

Нехомяж О. С., 2020

© Педагогічна думка, 2020

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна тенденція розвитку суспільства полягає в пошуку шляхів соціалізації, гуманізації, зверненні до загальнолюдських цінностей та екологічним пріоритетам. Всі ці віяння поступово набувають відображення у вітчизняній шкільній географічній освіті, яка, крім основоположних цілей і завдань, має найпотужніший виховний потенціал, сприяє формуванню почуття патріотизму та екологічної культури.

Одним із найважливіших компонентів формування комплексних географічних (країнознавчих) знань є, на нашу думку, унікальні природні об'єкти, що входять до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Найбільш масштабним і глобальним чином ідея збереження унікальних природних і культурних об'єктів відобразилася у прийнятті в 1972 р. Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини», яка вже протягом 40 років успішно реалізується міжнародною спільнотою у більшості країн світу, в тому числі в Україні.

На превеликий жаль, ця надзвичайно актуальна тема необґрунтовано упущена в навчальній програмі з «Географії» в гімназії та ліцеї, а також обійдена авторами практично всіх сучасних шкільних підручників, як у нашій країні, так і за кордоном. А адже саме ці об'єкти можуть стати однією зі складових «візитних карток» багатьох країн і регіонів світу, «каталізатором» отримання цікавої додаткової інформації про них. Саме акцент на вивченні таких об'єктів дасть змогу посилити пізнавальний інтерес учнів, відіграє роль додаткового мотиву активізації пізнавальної діяльності учнів. Більше того, у вивченні об'єктів Всесвітньої спадщини вбачається один зі шляхів пізнання багатьох країн, яким мало приділено уваги (або їх узагалі не вивчають) в основній навчальній програмі.

Слід додати, що наявна на сьогодні науково-популярна література далеко не завжди достатньо повно й адекватно відображає ситуацію зі Всесвітньою спадщиною, і взагалі, величезний, на наш погляд, інформаційний, навчальний і виховний потенціал цієї актуальної та цікавої теми далеко не вичерпаний. Важливим є й той факт, що всі довідкові посібники з Всесвітньої спадщини об'єктивно застарівають у зв'язку з тим, що Список ЮНЕСКО щороку поповнюється в середньому на 15—30 об'єктів.

У зв'язку з викладеним вище авторами було поставлено мету не просто надати необхідну інформацію про кількість об'єктів Всесвітньої спадщини, а й:

- розкрити цілі та завдання діяльності міжнародної організації ЮНЕСКО, а також її організаційну структуру та основні напрями роботи;
- показати суть Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини», тобто приділити належну увагу принципам формування Списку Всесвітньої спадщини, критеріям відбору об'єктів, їх генетичній різноманітності й географічному розподілу;
- надати новий імпульс екологічному та естетичному вихованню учнів;

-
- зробити особливий акцент на дидактичному, навчальному моменті — не просто сформулювати в учнів уявлення про той чи інший унікальний природний пам'ятник, а допомогти усвідомити місце цього об'єкта в палітрі всіляких ландшафтів певного регіону Землі та сконцентрувати увагу на тих природних силах, завдяки дії яких утворився цей об'єкт;
 - схарактеризувати найвідоміші унікальні об'єкти;
 - навчити знаходити необхідну інформацію про менш відомі об'єкти та країни, де вони розміщені.

Актуальність останнього завдання стає цілком очевидною, якщо проаналізувати основний зміст науково-популярних програм про дику природу та літературу, що присвячена охоронним територіям. Тут чітко вимальовується коло найбільш «ходових» сюжетів, за рахунок яких інші залишаються в безвісті. Крім того, багато унікальних об'єктів залишаються «в тіні» внаслідок значної віддаленості від основних туристичних маршрутів.

Програма навчального курсу «Всесвітня природна спадщина ЮНЕСКО» призначена для учнів 10-х профільних класів.

Програма розрахована на 35 навчальних годин. Її структура відображає основні об'єкти й завдання вивчення та охоплює «Вступ» і сім розділів: «Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО)», «Світова природна спадщина», «Природні об'єкти Всесвітньої спадщини в Африці», «Природні об'єкти Всесвітньої спадщини в Австралії і Океанії», «Природні об'єкти Всесвітньої спадщини в Південній Америці», «Природні об'єкти Всесвітньої спадщини в Північній Америці», «Природні об'єкти Всесвітньої спадщини в Європі».

Розподіл навчальних годин за темами подано орієнтовно. Кожен учитель може коригувати в межах одного розділу послідовність і тривалість вивчення тем. Крім того, перелік пропонованих природних об'єктів також може бути викладений учителем із доцільною часткою коригування з урахуванням наявної інформації про них.

Програмою передбачено виконання дев'яти практичних робіт. При викладанні цього курсу за вибором рекомендується використовувати різноманітний картографічний і наочний матеріал, інформаційно-комунікативні технології, інтерактивні форми і та методи навчання: проведення навчальних відео екскурсій, уроків-конференцій, круглих столів, підготовку та захист проектів, презентацій та і рефератів.

Елементи даної програми також можуть служити використовуватись як орієнтиром для організації до профільної підготовки учнів, позакласної, в у тому числі гурткової, роботи.

**Навчальна програма курсу за вибором
«Всесвітня природна спадщина ЮНЕСКО»
35 годин на тиждень (1 година резервна)**

<i>Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів</i>	<i>Зміст навчального матеріалу</i>	<i>Наскрізнi змістові лінії</i>
<p>Знаннєвий компонент: — називає предмет, цілі, завдання та методи вивчення; — пояснює взаємозв'язок з іншими науковими дисциплінами; — дає визначення науковому наукового поняттю поняття «Всесвітня спадщина ЮНЕСКО»;</p> <p>Діяльнісний компонент: визначає конкретні природоохоронні дії людей; прогнозує власну професійну діяльність, якою буде займатиметься в майбутньому, і як вона буде пов'язана з завданнями курсу; з'ясовує яким чином відбувається ранжування природних територій та об'єктів;</p> <p>Ціннісний компонент: характеризує джерела та методи отримання інформації; оцінює зміст поняття «сім Сім чудес світу».</p>	<p>Вступ. (3 год). Предмет, цілі, завдання та методи вивчення курсу. Необхідність збереження унікальних природних об'єктів планети. Поняття «Всесвітня природна спадщина», «ЮНЕСКО». Місце навчального курсу в системі природничих наук і дисциплін. Взаємозв'язок із науками: «Екологія», «Географія», «Країнознавство». Глобальні екологічні проблеми. Природоохоронна діяльність. Всесвітній союз охорони природи, Міжнародна рада з охорони пам'яток та історичних місць. Законодавча база. Джерела і методи отримання екологічної та країнознавчої інформації. Ранжування природних територій та об'єктів за статусом охорони. «Сім чудес Світу» — прообраз об'єктів Всесвітньої спадщини людства.</p>	<p>Екологічна безпека та сталий (збалансований) розвиток Розмірковує про відповідальність людської господарської, в у тому числі економічної, діяльності за унікальний стан природних об'єктів планети та природоохоронну діяльність.</p> <p>Здоров'я і безпека Моделює життєві ситуації щодо взаємозв'язку між різноманітними науками та їх вплив на безпеку людства.</p> <p>Громадянська відповідальність На конкретних прикладах формує відповідальний стиль життя щодо збереження унікальності природних територій.</p> <p>Підприємливість та фінансова грамотність На конкретних прикладах формує підприємницький стиль життя щодо природоохоронної діяльності.</p>

<p>Знанневий компонент: пояснює цілі та функції ЮНЕСКО. характеризує організаційну структуру організації та Конвенцію ЮНЕСКО;</p> <p>Діяльнісний компонент: прогнозує динаміку розвитку організації в майбутньому. з'ясовує основні напрямки діяльності організації; формулює список об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО; пояснює класифікацію об'єктів за генезисом; визначає природні критерії відбору об'єктів до Списку; прогнозує динаміку Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО; показує на карті країни — лідери за кількістю об'єктів.</p> <p>Ціннісний компонент: роз'яснює процедуру з надання статусу «об'єкт всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО»; розкриває географічний розподіл об'єктів; оцінює роботу організації.</p>	<p>Розділ I. (4 год.) Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) (4 год.) Цілі і виконавчі функції ЮНЕСКО. Історія створення ЮНЕСКО. Динаміка розвитку. Штаб-квартира. Організаційна структура ЮНЕСКО. Міжнародні (робочі) мови. Основні напрямки діяльності ЮНЕСКО. Міжнародні премії, дні, роки та десятиріччя.</p> <p>Розділ II. Світова природна спадщина ЮНЕСКО. (3 год.) Конвенція ЮНЕСКО «Про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини» (набула чинності в 1975 р.). Список об'єктів Всесвітньої спадщини. Відмінності об'єктів за генезисом: природні, культурні та природно-культурні. Комітет Всесвітньої спадщини. Природні критерії відбору об'єктів. Процедура набуття статусу «Об'єкт Всесвітньої природної спадщини». Динаміка Списку Всесвітньої спадщини. Географічний розподіл об'єктів Всесвітньої природної та природно-культурної спадщини по материках і частинах світу. Країни — лідери за кількістю занесених до Списку об'єктів.</p>	<p>Підприємливість та фінансова грамотність Співвідносить власні інтереси й потреби з наявними ресурсами та інтересами й потребами інших людей та і суспільства через організаційну структуру ЮНЕСКО.</p> <p>Екологічна безпека та сталий розвиток Застосовує технології моніторингу ресурсів і благ для забезпечення стійкого розвитку Всесвітньої культурної і природної спадщини.</p> <p>Громадянська відповідальність Усвідомлює важливість екологічного стилю життя в умовах сталого розвитку суспільства.</p>
<p>Практична робота №1. «Презентація проектів, присвячених Міжнародним Дням і Рокам, що проходять під егідою ЮНЕСКО».</p> <p>Практична робота №2. «Побудова та аналіз секторної діаграми географічного розподілу об'єктів Всесвітньої природної спадщини по материках і частинах світу».</p>		

<p>Знаннєвий компонент: характеризує природні об'єкти Африки, що внесені до Списку;</p> <p>Діяльний компонент: називає та наносить на карту природні об'єкти Африки.</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює кількість та розподіл природних об'єктів, що є на африканському материку</p>	<p>Розділ III. Природні об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Африці. (4 год.)</p> <p>Загальна характеристика природних об'єктів Африки, внесених до Списку Всесвітньої спадщини: кількість, географічний розподіл, специфіка, своєрідність і унікальність. Підготовка проектів.</p>	<p>Здоров'я і безпека Володіє методами оцінки оцінювання про взаємозв'язку ок сертифікації товарів з Африки в інші країни зі Списку Всесвітньої спадщини.</p> <p>Екологічна безпека та сталий розвиток Застосовує отриману інформацію в рамках сталого розвитку.</p> <p>Підприємливість та фінансова грамотність Формує вміння приймати раціональні рішення щодо особистої поведінки.</p>
---	---	--

Практична робота №3.

«Нанесення на контурну карту природних об'єктів Африки, що входять до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО».

«Водоспад Вікторія» (Замбія/ Зімбабве), Національні парки на озері Туркана (Кенія), озеро Ішкель (Туніс), «Тассилин-Адджер» (Алжир), «Нагір'я Бандіагара — земля Дагон» (Малі), «Атол Альдабра»(Сейшельські острови). Національні парки: «Серенгеті» (Танзанія), «Ніюколо-Коба» (Сенегал), «Дубль-W» (Нігер), «Салонга» (ДР Конго), Комое (Кот-д`Івуар), територія, що охороняється Нгоронгоро і резерват «Селус» (Танзанія), «Непрохідний ліс Бвнді» (Уганда), резерват «Маунт-Кенія» (Кенія), національні парки «Кіліманджаро» (Танзанія), «Рувензори-Маунтіс» (Уганда), «Семіен» (Ефіопія), «Вірунга» (ДР Конго), «Дракенсберг» (ПАР).

<p>Знаннєвий компонент: характеризує природні об'єкти Австралії та Океанії, що внесені до Списку;</p> <p>Діяльнісний компонент: називає та наносить на карту природні об'єкти Австралії та Океанії.</p> <p>Ціннісний компонент: з'ясовує кількість та розподіл природних об'єктів, що є на австралійському Австралійському материку та в Океанії.</p>	<p>Розділ IV. Природні об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Австралії і Океанії. (3 год.)</p> <p>Загальна характеристика природних об'єктів Австралії та Океанії, внесених до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: кількість, географічний розподіл, специфіка, своєрідність і унікальність. Підготовка проектів.</p>	<p>Здоров'я і безпека Розуміє важливість маркування то-варів для безпеки і здоров'я людини.</p> <p>Підприємливість та фінансова грамотність Формує вміння приймати раціональні рішення щодо особистої поведінки.</p> <p>Громадянська відповідальність На основі порівняльної характеристики відпрацьовує громадянську поведінку щодо природоохоронних об'єктів нашої країни.</p> <p>Екологічна безпека та сталий розвиток Застосовує отриману інформацію в рамках сталого розвитку.</p>
<p align="center">Практична робота №4.</p> <p align="center">«Нанесення на контурну карту природних об'єктів Австралії та Океанії, що входять до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО».</p> <p align="center">«Великий бар'єрний риф», національний парк «Какаду», «Шарк-Бей», острова Фрейзер і Лорд-Хау, «Західна Тасманія», «Ріверслі і Наракот», «Блу-Маунтіс», «Улуру-Катаюта». Національні парки «Лоренц» (Індонезія), «Тонгаріро» (Нова Зеландія), «Гавайські вулкани» (США), острова Південний (Нова Зеландія), Реннел (Соломонові острови).</p>		

<p>Знаннєвий компонент: характеризує природні об'єкти Південної Америки, що внесені до Списку;</p> <p>Діяльнiсний компонент: називає та наносить на карту природні об'єкти Південної Америки.</p> <p>Ціннісний компонент: з'ясовує кількість та розподіл природних об'єктів, що є на південноамериканському Південноамериканському материкау.</p>	<p>Розділ V. Природні об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Південній Америці. (4 год.)</p> <p>Загальна характеристика природних об'єктів Південної Америки, внесених до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: кількість, географічний розподіл, специфіка, своєрідність і унікальність. Підготовка проєктів.</p>	<p>Здоров'я і безпека Аналізує залежність впливу природних об'єктів Південної Америки, що внесені до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО на географічний розподіл, в у тому числі й якісних продуктів харчування на здоров'я людини.</p> <p>Підприємливість та фінансова грамотність Формує вміння приймати раціональні рішення щодо особистої поведінки.</p>
<p align="center">Практична робота №5.</p> <p align="center">«Нанесення на контурну карту природних об'єктів Південної Америки, що входять до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО».</p> <p>Національні парки «Ігуасу» (Бразилія/ Аргентина), «Канайма» (Венесуела), «Ману» (Перу), «Лос-Катіос» (Колумбія), «Центральна Амазонія» (Бразилія), «Талампайя» (Аргентина), під охороною територія «Пантанал» (Бразилія). Анди: національні парки «Сангай» (Еквадор), «Уаскаран» (Перу), Лос-Гласьярес (Аргентина). «Галапагоські острови» (Еквадор), «Берег відкриття» (Бразилія). Історичний резерват «Мачу-Пікчу» (Перу).</p> <p align="center">Практична робота №6.</p> <p>«Створення презентації туристичного маршруту з описом основних визначних пам'яток об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО по одній-двом двох країнам країнах південних материків» (за вибором).</p>		

<p>Знаннєвий компонент: характеризує природні об'єкти Північної Америки, що внесені до Списку;</p> <p>Діяльнісний компонент: називає та наносить на карту природні об'єкти Північної Америки.</p> <p>Ціннісний компонент: з'ясовує кількість та розподіл природних об'єктів, що є на північноамериканському Північноамериканському материкау.</p>	<p>Розділ VI. Природні об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Північній Америці. (4 год.)</p> <p>Загальна характеристика природних об'єктів Північної Америки, внесених до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: кількість, географічний розподіл, специфіка, своєрідність і унікальність. Підготовка проєктів.</p>	<p>Здоров'я і безпека Аналізує природні об'єкти Північної Америки, що внесені до Списку, щодо їх безпековості</p> <p>Підприємливість та фінансова грамотність Формує вміння приймати раціональні рішення особистої поведінки в природоохоронних об'єктах, як турист</p> <p>Екологічна безпека та сталий розвиток Презентує добірку матеріалів щодо унікальності та своєрідності природних об'єктів та їх зв'язок із культурними об'єктами</p>
--	---	--

Практична робота №7.

«Нанесення на контурну карту природних об'єктів Північної Америки, що входять до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО».

Національні парки «Гранд-Каньйон», «Йеллоустон», «Мамонтова печера», «Олімпік», «Редвуд», «Грейт-Смокі-Маунтінс» (США).

Національні парки «Йосеміт» (США), «Вуд-Баффало» (Канада), «Наханні» (Канада), «Еверглейдс (США), «Скелясті гори» (Канада), «Глейшер-Бей» (Канада/США). Резерват китів «Ель-Віскаїно» і біосферний резерват «Сіан-Каан» (Мексика), «Острів Кокос» (Коста-Ріка), «Бар'єрний риф Белізу» (Беліз), національні парки «Олександр Гумбольдта» (Куба) і «Тікаль» (Гватемала).

<p>Знаннєвий компонент: характеризує природні об'єкти Євразії, що внесені до Списку; Діяльнісний компонент: називає та наносить на карту природні об'єкти Євразії. Ціннісний компонент: з'ясовує кількість та розподіл природних об'єктів, що є на євразійському Євразійському материкау.</p>	<p>Розділ VII. Природні об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Євразії. (9 год.) Загальна характеристика природних об'єктів Євразії, внесених до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: кількість, географічний розподіл, специфіка, своєрідність і унікальність. Підготовка проектів.</p>	<p>Здоров'я і безпека Аналізує залежність розташування природних об'єктів від культурних та їх впливу на здоров'я людини. Підприємливість та фінансовість грамотність Формує вміння приймати раціональні рішення щодо особистої поведінки В у природних та культурних об'єктах, що внесені в до СписокСписку Екологічна безпека та сталий розвиток Презентує добірку матеріалів щодо вибору екологічно чистих регіонів Євразії. Громадянська відповідальність Презентує об'єкти, що можуть претендувати на Список своєї області, регіону, району тощо.</p>
<p>Практична робота №8. «Нанесення на контурну карту природних об'єктів Євразії, що входять до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО».</p>		

<p>Знаннєвий компонент: називає природні об'єкти, що розташовані на території Азії;</p> <p>Діяльнісний компонент: показує на карті природні об'єкти, що розташовані на території Азії; наносить на карту природні об'єкти, що розташовані на території Азії.</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює значення зазначених наведених об'єктів для регіону в якому вони розташовані</p>	<p>Азія. Національний парк «Гйорем» і печерні споруди Каппадокії (Туреччина), гора Хуаншань (Китай), пейзажні райони Хуанлун і Улін'юань (Китай), гора Тайшань (Китай), гора Емейшань і статуя Великого Будди в Лешань (Китай). Озеро Байкал (Росія), Центральний Сіхоте-Алінь (Росія), «Алтай — золоті гори» (Росія), Вулкани Камчатки (Росія), «Західний Кавказ» (Росія). Гори Сираков (Японія), «Якусіма» (Японія), бухта Халонг (В'єтнам), «Уджунг-Кулон-Кракатау» (Індонезія), національні парки «Сагарматха» (Непал), «Роял-Чітаван» (Непал), «Кінабалу» (Малайзія). Острів Комодо (Індонезія), підземна річка Пуерто-Прінсеса (Філіппіни), національний парк «Гунунг-Мулу» (Малайзія), національні парки Індії: «Кеоладео», «Казіранга», «Сандарбан», «Нанда-Деві».</p>	<p>Здоров'я і безпека Аналізує залежність впливу географічного розташування на здоров'я людини, що проживають в у тих регіонах.</p> <p>Підприємливість та фінансова грамотність Формує вміння приймати раціональні рішення щодо особистої поведінки як людини, що проживає в цих районах.</p> <p>Екологічна безпека та сталий розвиток Презентує добірку матеріалів щодо вибору екологічно чистих регіонів.</p>
--	---	--

<p>Знаннєвий компонент: називає природні об'єкти, що розташовані на території Європи;</p> <p>Діяльнісний компонент: показує на карті природні об'єкти, що розташовані на території Європи; наносить на карту природні об'єкти, що розташовані на території Європи.</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює значення наведззначених об'єктів для регіону, в якому вони розташовані</p>	<p>Європа «Лapplандія» і «Високий берег» (Швеція), «Мостова гіганта», «Узбережжя Дорсетшире і Східного Девоншіру» (Великобританія), «Незаймані ліси Комі» (Росія), «Біловезька пуца» (Білорусь/Польща). «Мессель» (Німеччина), гора Афон (Греція), Національні парки: «Доньяна» (Іспанія), «Пірін» (Болгарія), Дурмитор (Сербія/Чорногорія), Плітвіцькі озера (Хорватія). «Незаймані букові ліси Карпат і стародавні букові ліси Німеччини» (Україна/Словаччина/Німеччина), «Дельта Дунаю» (Румунія), «Охрид» (Македонія), «Шкоцьянські печери» (Словенія), «Аггтелек-Словацький карст» (Словаччина).</p>	<p>Здоров'я і безпека Аналізує залежність впливу географічного середовища на здоров'я людини.</p> <p>Підприємливість та фінансова грамотність Формує вміння приймати раціональні рішення щодо особистої поведінки</p> <p>Екологічна безпека та сталий розвиток Презентує добірку матеріалів щодо вибору екологічно чистих територій.</p>
<p>Практична робота №9. «Експертна оцінка та презентація унікальних природних об'єктів України для внесення до Списку Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО»</p>		

Орієнтовний список літератури для використання

1. <http://whc.unesco.org/http://whc.unesco.org/>. Список об'єктів за кожним пунктом.
2. Мурзав Э. М. Словарь народных географических терминов / Э. М. Мурзав. — 1-е изд. — М. : Мысль, 1984. — 654 с.
3. Польская Н. М. Великобритания / Н. М. Польская. — М. : Мысль, 1986. — 152 с.
4. Круталевич В. А. Очерки истории государства и права Беларуси / В. А. Круталевич. — 2-е изд. — Минск : Право и экономика, 2009. — 520 с.
5. Марков Д. С. Венгрия / Д. С. Марков. — М.: Мысль, 1990. — 128 с.
6. Линтнер Валерио. Италия: история страны. (Биографии великих стран. БВС). / В. Линтнер. — 2007, М. ; СПб., ЭКСМО : Мидгард, 2007. — 383 с.
7. Бусыгин А. В. Нидерланды / А. В. Бусыгин ; Оформление оформл. художника Н. В. Батаева. — М. : Мысль, 1986. — 128 с.
8. Энциклопедический словарь Брокгауза и Эфрона : в 86 томах. — СПб., 1890—1907.
9. Капланов Рашид Р. М. Португалия после второй мировой войны (1945—1974) / Р. М. Капланов. — М. : Наука, 1992. — 195 с.
10. Матвеев Г. П. Андорра, Лихтенштейн, Монако, Сан-Марино / Г. П. Матвеев. — М.: Географиз, 1959. — 88 с.

-
11. Лудшувейт Е. Ф. Турция: Экономико-географический очерк / Е. Лудшувейт ; Отвотв. ред. Ушаков; Переплёт художника В. Н. Ходоровского. — М. : Географгиз, 1955. — 400 с.
 12. Смирнов В. П. Франция: Страна, люди, традиции / В. П. Смирнов. — М. : Мысль, 1988. — 288, [32] с.
 13. Бурьгин С. М., Непомнящий Н. Н., Шейко Н. И. Замки Франции. Путешествие в глубь истории / С. М. Бурьгин, Н. Н. Непомнящий, Н. И. Шейко. — М.: Вече, 2008. — 107 с.
 14. Василенко И. А. Административно-государственное управление в странах запада: США, Великобритания, Франция, Германия / И. А. Василенко. — М. : издательская корпорация «Логос», 2001 — 200 с.
 15. Франция / Крылов Дмитрий Д., Бетаки Василий В., Кассел К.Елена, Великсон Борис. Франция. — М. : Эксмо, 2008. — 91 с.
 16. Мейнандер Х. История Финляндии — Henrik Meinander. Finlands historia. Linjer, strukturer, vändpunkter / Х. Мейнандер ; Перпер. со швед. З. Линден. — М. : Издательство «Весь мир», 2008. — 248 с.
 17. Енциклопедія українознавства у : у 10-ти томах т. / Головний голов. редактор ред. Володимир В. Кубійович. — Париж — ; Нью-Йорк : «Молоде життя», 1954—1989
 18. Международные организации системы ООН: Справочник / Состсост. Титаренко А. А. — М. : Международные отношения, 1990. — 189 с.
 19. 70 чудес зодчества Древнего мира: Как они создавались? / Состсост. С. Г. Загорская, М. А. Калинина, Д. А. Колосова = The Seventy Wonders of the Ancient World. The Great Monuments and How They Were Built. — М. : Издательство Астрель, 2004. — 304 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Назаренко Тетяна Генадіївна
Нехомяж Оксана Сергіївна

Всесвітня спадщина ЮНЕСКО

Навчальна програма

Обкладинка — Лук'яненко Л.
Верстка — Коломієць А.

(Електронне видання)

Обсяг вид. 0,5авт. арк.
Видавництво «Педагогічна думка»
04053, м. Київ,
вул. Січових Стрільців, 52-а, корп. 2;
тел./факс: (044) 481-38-85
book-xl@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників
розповсюджувачів ввидавничої продукції
Серія ДК №3563 від 28.08. 2009 р.